

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ

підготовки магістра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та організація
бізнесу

Силабус нормативного освітнього компонента УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ підготовки магістра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво та торгівля, за освітньою програмою Підприємництво, торгівля та організація бізнесу

Розробник: Павлова О.М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і торгівлі

Погоджено:

Гарант ОП Підприємництво, торгівля
та організація бізнесу

Людмила ШОСТАК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри і торгівлі
протокол №1 від 28.08.2024

Завідувач кафедри економіки і
торгівлі

Олена ПАВЛОВА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво та торгівля, Підприємництво, торгівля та організація бізнесу другий (магістерський) рівень	Нормативний
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 1 (2024/2025 н.р.)
		Семестр 1-й
		Лекції 26 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні 28 год.
		Самостійна робота 86 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: іспит
Мова навчання:		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ: Павлова Олена Миколаївна

Науковий ступінь: доктор економічних наук,

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри економіки і торгівлі,

Мобільний телефон: 0985038484,

E-mail: Pavlova.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент Управління розвитком суб'єктів бізнесу відноситься до переліку нормативних освітніх компонентів циклу професійної підготовки магістра за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та організація бізнесу та спрямована на формування у здобувачів освіти системи змістовних обґрунтованих знань з основ економіки, бізнесу та підприємництва.

2. Корективи: ОК є суміжним із такими освітніми компонентами: Обґрунтування та оцінка ризиків у підприємстві та торгівлі, Стратегія розвитку суб'єктів бізнесу у сфері підприємництва та торгівлі. **Пострективи:** ОК Управління якістю товарів і послуг, Бізнес-моделювання інноваційних проєктів, Виробнича практика на підприємницьких та торговельних структурах Стратегія розвитку соціального бізнесу.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета освітнього компонента – формування у здобувачів освіти знань про закономірності та теорії управління діяльністю підприємства, галузю та суб'єктами бізнесу, умінь і навичок у застосуванні інноваційних методів для обґрунтування та прийняття економічно ефективних управлінських рішень з огляду на невизначеність середовища.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента Управління розвитком суб'єктів бізнесу є: опанування загальними теоріями та закономірностями економічних процесів на підприємстві; вмінням використовувати методику оцінки ефективності діяльності підприємства, галузі з огляду на технологічний уклад раціональних форм управління підприємством; вміння ефективно приймати виважені управлінські рішення спрямовані на оптимізацію процесів в організації бізнесу.

Після завершення вивчення освітнього компонента здобувачі освіти зможуть:

- розуміти закономірності, структури та види управлінських процесів на підприємствах, галузях;
- оцінювати рівень ефективності прийнятих управлінських рішень шляхом розрахунків та показників економічних ефектів;
- обґрунтовувати ефективність стратегій та методів мотивації персоналу підприємства;
- визначати стан господарської практики підприємства, показник ліквідності матеріальних та нематеріальних активів,
- реалізовувати оцінку ефективності застосування основних та оборотних фондів підприємства та галузі з метою діагностики;
- організовувати процес управління розвитком підприємства та розробляти його раціональні форми на інноваційних засадах;
- запроваджувати на підприємстві анти циклічну політику та оптимізації діяльності підприємства та його структури;
- окреслити вектори подальшого розвитку підприємств на основі ефективності управління суб'єктами бізнесу шляхом уникнення ризиків.

4. Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій, що характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур.

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі.

Результати навчання

РН 1. Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

РН 5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

РН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва і торгівлі.

РН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до розвитку суб'єктів бізнесу						
Тема 1. Теорії управління в економічних дослідженнях	10	2	2	5	1	ДС, Т, О / 3
Тема 2. Суб'єкти господарства: класифікація та організаційно-правові засади	9	2	2	5	0	ДС, Т, О / 3
Тема 3. Права та обов'язки суб'єктів бізнесу	10	2	2	5	1	ДС, Т, О / 3

Тема 4. Конкурентне середовище, як осередок комунікації суб'єктів бізнесу	10	2	2	5	1	ДС,Т,О / 3
Тема 5. Технологія та послідовність процесів управління розвитком суб'єктів бізнесу	10	2	2	5	1	ДС,П,О / 2
Тема 6. Інноваційні методи та форми управління суб'єктами бізнесу	9	2	2	4	1	ДС,РЗ/К,О / 2
Разом за модулем 1	58	12	12	29	5	16
Змістовий модуль 2. Реалізація практичних підходів управлінням розвитком суб'єктів бізнесу						
Тема 7. Теорії діагностики господарського стану розвитку суб'єктів бізнесу	10	1	2	6	1	ДС,Т,О, РЗ / 3
Тема 8. Витратно-доходна стратегія в організації діяльності суб'єкта бізнесу	10	1	2	6	1	ДС,Т,О / 3
Тема 9. Аналіз різних форм капіталу підприємства у розвитку суб'єктів бізнесу	11	2	2	6	1	ДС,Т,О, ЗК / 3
Тема 10. Оцінка та ефективність мотиваційних методів у розвитку суб'єктів бізнесу	13	2	2	9	0	ДС,Т,О / 3
Тема 11. Стратегія фінансового управління у розвитку суб'єктів бізнесу	13	2	2	9	0	ДС,Т,О, РЗ / 3
Тема 12. Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю суб'єктів бізнесу	13	2	2	9	0	ДС,Т,О, РЗ / 3
Тема 13. Управління розвитком суб'єктів бізнесу за умов ризиків та загроз	9	2	2	4	1	П,Т,О / 3
Тема 14. Оцінка управлінського процесу загалом у діяльності та розвитку суб'єктів бізнесу	13	2	2	8	1	ДС, РЗ/К,О, РЗ / 3
Разом за модулем 2	92	14	16	57	5	24
Види підсумкових робіт					60	
Модульна контрольна робота 1					МКР / 30 балів	
Модульна контрольна робота 2					МКР / 30 балів	
Всього годин / Балів	150	26	28	86	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, МКР – модульна контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О – опитування.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами освітнього компонента.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, які вміщують 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється в 15 балів та 1 практичне завдання у вигляді ситуації (задачі, кейсу), яке оцінюється в 30 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Загальна характеристика та класифікація суб'єктів бізнесу
2. Відмінність між категоріями «бізнес» та «підприємницька діяльність»
3. Теорії підприємництва Річарда Кантільйона.
4. Класифікація суб'єктів бізнесу за видами та формами діяльностями.
5. Оцінка зовнішнього та внутрішнього конкурентного середовища суб'єктів бізнесу.
6. Сутність та структура внутрішнього середовища функціонування бізнесу суб'єктів бізнесу
7. Основні сучасні тенденції, що обумовлюють функціонування суб'єктів бізнесу
8. Науково-технічний прогрес та його вплив на розвиток суб'єктів бізнесу.
9. Нормативно-правове забезпечення та регулювання бізнесу
10. Основні напрями державної економічної політики у сфері підприємництва.
11. Послідовність етапів утворення економічної діяльності суб'єктів бізнесу
12. Основні напрями власного та допоміжного джерела фінансування суб'єктів бізнесу
13. Послідовність та процесність реєстрації фізичної особи-підприємця
14. Розуміння категорії «юридична особа»
15. Категорія «розвиток» та його відмінність від «функціонування»
16. Розвиток суб'єктів бізнесу: сутність та рушійні сили
17. Розуміння стратегії підприємницької діяльності.
19. Поняття та структурні елементи бізнес-плану
20. Основні форми та принципи підприємницької діяльності
21. Інноваційні методи оцінки ефективності суб'єктів бізнесу
22. Види управління розвитком суб'єктів бізнесу
23. Мотиваційна політика управління розвитком суб'єктів бізнесу
25. Організація проектної діяльності на підприємстві
26. Дивізійна структура управління розвитком суб'єктів бізнесу
27. Стратегії розвитку суб'єктів бізнесу
28. Витрати: їх класифікація та методи управління
29. Етапи та інструменти управління витратами
30. Ціна та методи ціноутворення у бізнесі.
31. Доходи підприємства та їх класифікація
32. Амортизаційний фонд підприємства.
33. Сегментація ринку
34. Реклама як інструмент просування бізнесу
35. Виробничий процес та його основні елементи.
36. Стратегії управління виробничою діяльністю суб'єктів бізнесу
37. Методи управління виробничою діяльністю суб'єктів бізнесу
38. Системи та форми оплати праці суб'єктам бізнесу
39. Мікроекономічна оцінка діяльності суб'єктів бізнесу..
40. Макроекономічна оцінка діяльності суб'єктів бізнесу.
41. Визначення потенціалу підприємства.
42. Управління інвестиційною діяльністю у сфері розвитку суб'єктів бізнесу
43. Інноваційний розвиток суб'єктів бізнесу: методи оцінки та виміру.
44. Оцінка ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів бізнесу
45. Антикризове управління підприємства.
46. Економічна безпека суб'єктів бізнесу та оцінка її рівня
47. Діагностика управління розвитком суб'єктів бізнесу як визначення чинників, що обумовлюють виникнення проблем
48. Економічна діагностика діяльності суб'єктів бізнесу.
49. роль та значення ренти в управлінні розвитком суб'єктів бізнесу
50. Моделювання та прогнозування розвитку суб'єктів бізнесу
51. Енергоощадна політика управління розвитком суб'єктів бізнесу.

Інноваційна концепція розвитку суб'єктів бізнесу..

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Пічугіна Т. С., Забродська Л. Д. Управління організаційним розвитком підприємства: курс лекцій. Харків : ХДУХТ, 2019. 242 с.

2. Хомюк Н. Л. Управління розвитком суб'єктів бізнесу: конспект лекцій. Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 106 с.
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22600>

3. Хомюк Н. Л. Управління розвитком суб'єктів бізнесу: методичні рекомендації до практичних занять Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 69 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22601>

4. Павлов К. В., Лялюк А. В., Павлова О.М., Данилюк Т.І. Економіка та організація

біржової діяльності: навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2023. 274 с.

5. Павлов К. В., Лялюк А. М., Павлова О. М., Данилюк Т. І. Економіка та організація біржової діяльності: навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 274 с.

Додаткова

1. Бужимська К. О., Царук І. М. Механізми управління розвитком підприємства: сутність і структура. *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 278–287.

2. Павлов К. В., Павлова О. М., Крамар О. Ю., Полторак О. В. Управління та оцінка ефективності ризиків в сфері соціально-орієнтованого підприємництва. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 6. С. 19-26. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-6-4>

3. Павлова О. М., Новосад О. В., Мурзіна А. В., Опашнюк Ю. В., Ширшиков Н. О., Мельник О. О. Розвиток підприємництва у сфері ІТ-бізнесу за умов змін та комунікацій. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 2. С. 124-130. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-2-23>

4. Павлова О. М., Павлов К. В. Стратегія розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва та торгівлі: методичні рекомендації до практичних занять та виконання самостійної роботи. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. 56 с.

5. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.

6. Шостак Л. В., Павлова О. М., Назаренко Л. Л. Інноваційні бізнес-моделі в системі управління логістичною діяльністю підприємства на засадах цифрової трансформації. *Приазовський економічний вісник*. 2024. Випуск 4(40). С. 50-55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-4-10>

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>

2.Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки України URL: <https://www.me.gov.ua>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.nbu.gov.ua>

7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>

8. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

9. Навчальна платформа LMS Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2094>